

ריאיון

ואדים גלוזמן: הוא לא יכול בלי זה

מאת: [יוסי שיפמן](#)

ואדים גלוזמן (צילום באדיבות מוזיאון תל אביב לאמנות)

קחו לוואדים גלוזמן את האפשרות לנגן 100 קונצרטים בשנה - והוא ימות. שיחה עם כנר בנסיקה

במוצאי השבת הקרובה, יזכה קהל מוזיאון תל אביב בחוויה המזכירה את קהל מופעי הרוק והפופ של היכל נוקיה והפארקים בקיץ.

הקהל המקומי יקבל בדיוק את אותו מופע, אחד לאחד, שקיבל בהתלהבות הקהל באולם "ויגמור" בלונדון - האולם נחשק ביותר בבריטניה ואחד החשובים בעולם כולו למופעי מוזיקה קאמרית - בסוף השבוע החולף.

גם הביקורות בלונדון כבר יצאו מגדרן. האמנים הם הצמד הישראלי הכנר **ואדים גלוזמן** ובת זוגו להופעה ולחיים הפסנתרנית **אנג'לה יופה**.

סונטה שכולה אור, סונטה של חושך

תכנית הקונצרט אינה שגרתית ובכל זאת יש בה מרכיבים אישיים יצירות של **מוצרט**, **פרוקופייב**, **סטרובינסקי**, **צ'ייקובסקי** ו**קסטנואובו-טדסקו**.

יצירות של קלאסיקון אחד, רומנטיקן אחד ושלושה מלחינים מן המאה העשרים, איך בחרת דווקא את היצירות האלה?

"האמת היא שהתכנית נולדה מבקשות מנהלי התכניות גם ב'ויגמור' וגם במוזיאון תל אביב. משתי הערים נתבקשתי שהתכנית לא תהיה 'נועזת' מדי, בשפתנו לא לכלול בה יצירות של **שנברג**, ולא **שטוקהאוזן** ולא **גובאידולינה**, יצירות שאני מנגן. אלו היו האילוצים ואתם החלה הבחירה.

"את הסונטה בפה מז'ור של מוצרט בחרתי כי היא כולה אור, אין לי מלים אחרות להגיד עליה. הפרק השני, מה אגיד לך, אני שומע בפרק שהוא נושא וואריאציות גם את בטהובן וגם את **פיאצולה** הארגנטיני. היצירה השנייה, סונטה של פרוקופייב שנכתבה בזמן מלחמת העולם השנייה, היא ההיפך המוחלט מצד אחד - חושך ופרק שני שהוא כיף מוחלט.

"הסוויטה של סטרובינסקי נכתבה בעקבות יצירתו 'פולצ'ינלה'. זה סטרובינסקי המסתכל בשובבות ובהרבה אהבה על המוזיקה של מלחיני המאה ה-18 וקצת קודם. סטרובינסקי כתב בזמן ההלחנה. הרגשתי כאילו אני משפץ יצירה מוקדמת שלי ויש בזה הרבה חן'. צ'ייקובסקי הרומנטיקן לא צריך הסברים, הוא תמיד מרגש.

"היצירה האחרונה היא של המלחין היהודי-איטלקי שהיגר לארה"ב, קסטנואובו-טדסקו. הוא כתב את 'פיגארו', רפסודיה על פי 'הספר מסוויליה' של **רוסיני** לכנר המהולל **יאשה חפץ**. חפץ והמנצח **ארתור טוסקניני**, סייעו לקסטנואובו-טדסקי להיקלט בארה"ב. כשאתה מתמודד עם היצירה הזאת ברור לך שהוא הטיב להכיר את יאשה חפץ, זו יצירה שלא יודעת גבול מבחינת הדרישות הניצבות מול הכנרים שבאים להתמודד אתה".

הקישור עם חפץ אינו מסתיים כאן. גלוזמן מנגן בכינור סטרדיוואריוס משנת 1690, שהושאל לו לתקופה ממושכת על ידי קרן סטארדיווריוס בשיקגו. כינויו של הכינור הוא 'אקס-ליאופולד אואר'. אואר היה כנר יהודי ממוצא הונגרי שנקלט ברוסיה ככנר ראשי בתזמורות האופרה והבלט ולמעשה כל קטעי הסולו לכינור בכל יצירות הבלט הגדולות נכתבו לליאופולד אואר. אבל זו עוד לא חוליית הקישור. הקשר מתחיל עם הקריירה השנייה של ליאופולד אואר - קריירה של מורה.

אואר נחשב לגדול המורים לכינור ברוסיה. **מילשטיין**, **אלמן**, **צימבליסט** וכמובן יאשה חפץ היו תלמידיו.

לנגן, אם כך, יצירה שהוקדשה לחפץ על הכינור שהיה של המורה של חפץ, כלומר הכינור שחפץ הצעיר למד ממנו, זו בהחלט חוויה יוצאת דופן.

המפגש עם אייזק שטרן: השמים נפלו על הראש

גלזמן, יופה ובתם חיים בשיקגו וזה בסיס היציאה שלהם לעולם. אבל בשיקגו הם תמיד רואים כתובת ובישראל בית. תחושת הבית מלווה את גלזמן מיום עלייתו לארץ, הוא היה בן 16. קליטתו כאן היתה חלקה, אפילו חלקה במיוחד. גלזמן נחת כאן כנער מריגה. תוך זמן קצר שמע אותו הכנר **אייזק שטרן**, ששימש בשני תפקידים משמעותיים כיו"ר ההנהלה של קרן התרבות אמריקה ישראל וכיו"ר מרכז המוזיקה ירושלים (משכנות שאננים).

אייזק שטרן שמע, התרשם, הילד זכה במלגות לימודים ובכינור וצורף באחת למסגרות הלימוד החשובות בישראל. זמן קצר אחד כך היה לאחד הכנרים הצעירים הראשונים ב'קשת אילון' עם היוסדה. המורה החשוב הראשון שלו בארץ היה **יאיר קלס**. "למדתי בברית המועצות עם מורה מעולה שמו **רומן שנה**. הוא לימד אותי כך שהנגינה היתה לי עניין טבעי לחלוטין, אני כיום בן ארבעים ומעולם, למרבה המזל, לא נתקלתי בבעיות פיזיות הנובעות מנגינה כמו כאבים בידיים, בפרקים באצבעות.

אבל באתי לכאן חניך של אסכולה סובייטית, שמחונך כמו ספורטאי להביא הישגים כסולן שידוע להפגין כח מהירות ברק. ופה בישראל המורה שלי יאיר קלס להפיק צבעים מהנגינה, ולראות דברים אחרת המפגש עם קלס שהוא אנציקלופדיה מהלכת לכל עולם המוזיקה, היה לא פחות משוק תרבותי. המפגש עם אייזק שטרן היתה תחושה שהשמיים נפלו על הראש. דרך אגב המורה שלי בריגה, המורה הראשון הוא כיום בן 83 וממשיך ללמד באותו בית-ספר. בעוד כמה חדשים אני עתיד לפגוש אותו. כשאופיע בעיר הולדתי".

היו עוד מורים שהשפיעו?

"כל מורה תרם משהו, המורה הבא **ארקדי פומין** בארה"ב, הוא האיש שבזכותו התחלתי לזכות בפרסים ראשונים בתחרויות ובבית הספר ג'וליארד בניו יורק. **דורותי דילי**, היא פשוט האדם החכם ביותר שפגשתי. עושר של התנסויות ובפגישה אחת ראשונה היא הבינה מה אני צריך. איך אתה מתפקד כשאתה למשל, נוחת מטיסה של עשר ויותר שעות ומיד משדה התעופה מגיע לחזרה עם תזמורת. היא ידעה הכל. לא היה תחום בכל הסובב את הנגינה שהיא לא שלטה בו. בניו יורק שוב היה אייזק שטרן שפשוט פתח בפני כל דלת".

"אם הנגינה היא לא החיים שלך, אולי כדאי לחשוב מחדש"

היום כשאתה מלמד, ואתה מרבה ללמד ב"קשת אילון" מה מכל הדברים האלה אתה מעביר?

"ראשית, אני מתרגש לשוב וללמד ב'קשת אילון' שראיתי אותה צומחת ונוסקת ממסגרת חלוצית של פחות מעשרים נערים בתחילתה למפעל בינלאומי חשוב שמושך צעירים מכל העולם לכאן. כשאני מלמד אני בעצם מנסה להעביר הכל. כלומר קשה לי להצביע על נקודה מסוימת אבל יש דבר אחד שאני חושב שאני עושה עם התלמידים. אני מנסה לברר איתם למה הם מנגנים. למה הם בכלל רוצים ללמוד מוזיקה.

"אני עושה את זה בעצם לטובתם. עולם המוזיקה הוא עולם כל כך קשה. אם אתה לא מרגיש שהנגינה בכינור היא החיים שלך, אולי כדאי לחשוב מחדש. זה צריך לבעור בעצמותיך, אתה חייב להרגיש שבלי זה אין טעם בחיים. אלו העוצמות הנדרשות כדי להצליח בתחום הקשה הזה.

"כשאני משוכנע שזה הכיוון אני מתגייס לסייע בחשיבה, במציאת כיוון, אני פחות נוגע ביסודות הטכניים של הנגינה, למרות שאם אני נתקל בצורך להראות גם החזקת אצבעות, או קשת אני לא נמנע. חשוב לי לדעת שהכנר או הכנרת הצעירים ידעו לאן הם רוצים להגיע, מה ביצירה הזאת הם רוצים לומר, לאן הם חשים שהם הולכים".

והיו לך הפתעות?

"בקיץ האחרון ניגנתי יצירה לשני כינורות של פרוקופייב עם בחורצ'יק מאוד מוכשר. ואפילו אני הרגשתי שככה, כמוהו הייתי רוצה לנגן. הופענו יחד אפילו בשידור ישיר ל'קול המוזיקה'. אותו בכלל לא שאלתי שאלות כאלה. הוא ניגן נפלא והכיוון היה ברור.

"באחת השיחות בינינו שאלתי אותו איפה הוא רואה את עצמו בעוד חמש שנים. התשובה שלו הייתה 'אני לא בטוח שאני אמשיך לנגן. אני עוסק כבר כמה שנים בפיתוח אפליקציות לסמארטפון. למעשה את כל לימודי הכינור בקולג' מימנתי מההכנסות שלי מפיתוח אפליקציות'. הרגשתי כזה קטן לידו".

נשמה אחת

אתה ואנג'לה יופה מכירים מן הילדות, מנהלים קריירות עצמאיות כל אחד כסולן, אבל היא למעשה השותפה הבלעדית או כמעט בלעדית שלך לכל הרסיטלים החיים והמוקלטים שלו לכינור. אתה לא חש מדי פעם צורך לנגן עם מישהו אחר כדי לחוש משהו שונה, אולי לקבל משיהו שחושב אחרת?

"אנג'לה היא הפסנתרנית שלי'. כשאני מנגן איתה אני לא צריך לחשוב על שום דבר. כאילו אנחנו גוף אחד נשמה אחת. מדי פעם, לעתים רחוקות מאוד מסיבות של לוח זמנים, אני מנגן עם מישהו אחר, גם הוא דרך אגב חבר מהילדות.

"אבל אני יכול לומר לך שעם כל הניסיון שלי כנגן וכמורה, קרה לי כבר שניגנתי בהרכב שונה ורציתי להסביר מה אני רוצה לשנות, למה אני מנגן כך ולא אחרת, ולא מצאתי את המלים. לא ידעתי איך. זה מראה עד כמה משותפת היא הנגינה המשותפת שלנו".

אנג'לה יופה, צילום: יח"צ

הפרטואר של הכינור דורש חידושים, האם מלחינים כותבים לך יצירות?

"הרבה מאוד. שוב אני מתחיל עם מלחינה שגם היא גדלה יחד איתנו בריגה, **לרה אאורבך**. היא עזבה את ברית המועצות והשתקעה בניו יורק. כמעט כל יצירה שהיא כותבת לכינור היא כותבת עבורי. היום היא מלחינה מאוד מבוקשת בארצות הברית ובאירופה. בשנת 2016 אני אנגן בכורה עולמית בפסטיבל ה'פרומס' של לונדון קונצ'רטו לכינור שלה שהפסטיבל הזמין.

"באותו פסטיבל ניגנתי יצירה של **מייקל דוהרטי** האמריקני. יצא לי לנגן בביצועי בכורה יצירות של **ארו פארט**, החשוב במלחיני אסטוניה בעשרות השנים האחרונות ושל **גייה קנצ'לי** הגיאורגי, גם הוא אחד הבולטים במוזיקאים כיום".

מאה קונצרטים בשנה

אתה מרגיש שהקהל מתנהג אחרת בארצות שונות או מגיב אחרת ליצירות שונות בעיקר חדשות?

"למען האמת", אומר גלזמן לאחר הרהור, "אין הבדל גדול. כשאתה מנגן טוב כשהמוזיקה טובה מוכרת יותר או פחות הקהל מקבל אותך והוא בשבילי אותו קהל בכל מקום".

נשמע שאתה מנגן הרבה מאוד, יש לך זמן לעיסוקים אחרים?

"מכיוון שהיה לי המזל לעסוק במשהו שאני אוהב אז אני לא צריך עיסוקים אחרים. אני קורא המון. תמיד תמצא במזוודה שלי ארבעה או חמשה ספרים שאני קורא במקביל או זה אחרי זה, בין ההופעות. אני אוהב מאוד לאכול וטוב. לפעמים אני מחליט להפסיק קצת. אחרי שחזרנו אתמול מהקונצרט בלונדון, חשבתי שאני לא אגע בכינור היום, לקחתי את הבת שלנו - שדרך אגב לא חושבת על קריירה כמוזיקאית, בינתיים לפחות לסרט 'חיינו הסודיים' של וולטר מיט'ל' היה כיף".

כמה הופעות יש לך בשנה, אנחנו מדברים על עשרות?

"רגע, שנייה, אני חושב לפחות מאה קונצרטים בשנה, אבל אם תיקח לי את זה אני אמרת!".

ואדים גלזמן ואנג'לה יופה יופיעו במוצאי שבת, 4 בינואר 2014, ב-20:30, במוזיאון תל אביב. ב-19:55 ירצה אלון קליבנוב במשך כחצי שעה על תכניות הקונצרט (ללא תוספת תשלום). כרטיסים: 95-120 שקל. לפרטים: 03-6077020.

[למועדי מופעים <](#)

תאריך יצירה: 31/12/2013

כתבות נוספות

הכנר ואדים גלזמן במוזיאון ת"א